

BAHREYN PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	13
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER	17
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER.....	21
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	23

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Mevzuatı

Bahreyn, Orta Doğu ve Kuzey Afrika (MENA) bölgesindeki en liberal ekonomilerden biri olarak kabul edilir. Ülke Dünya Ticaret Örgütü üyesidir. Türkiye ile arasında halihazırda herhangi bir tercihli ticaret anlaşması olmadığından Türkiye'ye MFN tarife oranlarını uygulamaktadır. Bahreyn KİK (Körfez İşbirliği Konseyi-Gulf Cooperation Council-GCC) üyesi olarak bu Konseyin üyeleri arasındaki gümrük birliği gereği üye olmayan ülkelere Konseyin ortak gümrük tarifelerini uygulamaktadır. Buna göre, temel gıda maddeleri ve ilaçlar dışındaki malların tamamına yakının ithalatında uygulanan gümrük vergisi oranı %5'tir (554 adet temel gıda ve ilaç ise gümrük vergisinden muaftır). Bahreyn'in GCC gümrük birliği üye ülkelere ihracatı 2024 yılı itibarıyla 4 milyar dolar (2023: 4,3 milyar dolar); anılan ülkelere ithalatı ise 2,5 milyar dolar (2023: 2,8 milyar dolar) düzeyindedir.

Bahreyn AB ile ekonomik ilişkilerini KİK çerçevesinde yürütmekte ve KİK içinde ekonomik bütünleşmenin süratle kurulmasını savunmaktadır. Bahreyn ile EFTA ülkeleri arasında Serbest Ticaret Anlaşması (STA) bulunmaktadır.

Türkiye- KİK Serbest Ticaret Anlaşması (STA) müzakereleri mal ticareti, menş kuralları, müteahhitlik, turizm, sağlık vb. alanları içerecek şekilde hizmet ticareti, yatırımların kolaylaştırılması fasılları üzerinde devam etmektedir. Ülkemizin ve KİK üye ülkelerinin (Bahreyn, Katar, Kuveyt, Suudi Arabistan, BAE ve Umman) dünya ile toplam ticaret hacimlerinin 2,4 trilyon dolar seviyelerinde olduğu göz önüne alındığında, Serbest Ticaret Anlaşması'nın hayata geçirilmesi ile dünyanın en büyük serbest ticaret alanlarından biri oluşturulacaktır.

Pan-Arab Serbest Ticaret Alanı (PAFTA ya da GAFTA), Arap Ülkeleri arasındaki en önemli ekonomik hareketlerden birisi olup; 1998 yılından beri 17 Arap Ülkesi (S. Arabistan, Bahreyn, Mısır, Irak, Ürdün, Kuveyt, Lübnan, Libya, Fas, Umman, Katar, Sudan, Suriye, Tunus, BAE, Yemen, Filistin) arasında Arap Ortak Pazarı hedefine yönelik çalışmalar yapmaktadır. Üye ülkeler arasında serbest ticaret anlaşması uyarınca karşılıklı ticarete gümrük vergi oranları sınırlanmıştır. 2023 yılı itibarıyla Bahreyn'in GAFTA ülkelere ihracatı 4,9 milyar dolar (2023: 5,3 milyar dolar); söz konusu ülkelere ithalatı ise 2,7 milyar dolar (2023: 3 milyar dolar) düzeyindedir.

Bahreyn, KİK haricindeki diğer ülkelerle olan ekonomik ilişkilerini de geliştirme arayışındadır. Bu amaçla özellikle Güneydoęu Asya ülkelere yönelik ekonomik ve ticari açılım politikalarını son yıllarda hızlandırmıştır. Bu çerçevede, Doğu ve Güneydoęu Asya (Hindistan, Pakistan, ÇHC, Tayland, Filipinler, Malezya ve Singapur) ülkeleriyle yakın ilişkiler geliştirilmesi ve ekonomik işbirliğinin hukuki zeminini oluşturacak anlaşmaların tamamlanması için çaba göstermektedir. Bahreyn'in Singapur ile STA'sı vardır. GCC-Singapur Ticaret Anlaşması (GSFTA), mal ticareti, gümrük prosedürleri, menş kuralları, ayrıca hizmet ticareti ve devlet alımlarını da içeren, GCC mallarının Singapur pazarına gümrüksüz erişimine izin veren geniş kapsamlı bir anlaşmadır. GCC- Yeni Zelanda STA'sı ise 2024 yılı Kasım ayında imzalanmış ancak henüz yürürlüğe girmemiştir.

Bahreyn, 2006 yılında ABD ile Serbest Ticaret Anlaşması imzalayan ilk Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) üyesi ve üçüncü Arap ülkesidir. Özellikle ülkenin ithalatında ve ihracatında ABD'nin önemi büyüktür. 2024 yılında Bahreyn'in ABD'den ithalatı toplam ithalatının %6'sını (953 milyon dolar) (2023: %6;970 milyon dolar); anılan ülkeye ihracatı ise toplam ihracatının %10'unu (1 milyar dolar) (2023: %9; 987 milyon dolar) teşkil etmektedir. Öte yandan, Şubat 2022'de Salman Sanayi bölgesinde yer alacak olan ABD Ticaret Bölgesi'nin (USTZ) inşaatına başlanmış olup ticaret, üretim, lojistik ve dağıtımda bölgesel bir merkez geliştirmek üzere 2025 yılına kadar faaliyete geçmesi beklenmektedir.

Genel ithalatta 2024 yılı itibarıyla ilk 5 ülke Çin, Avustralya, Brezilya, Birleşik Arap Emirlikleri, ve Suudi Arabistan'dır. Çin, cep telefonu ve benzeri elektronik aletler, tekstil, giyim, mobilya, oyuncak gibi sektörlerde önemli pazar payına sahiptir. Avustralya'dan ithalatın tamamına yakını birincil alüminyum üretiminde kullanılan alüminyum oksitten oluşmaktadır. Brezilya'dan ithalatın tamamına yakını demir cevherinden; BAE'den ithalatında ise külçe altın, mücevhercilik eşyası, inşaat malzemeleri ve demir-çelik ürünleri önemli bir pay almakta; Suudi Arabistan'dan ithalatında ise gıda, alüminyum, ilaç ve çimento gibi ürünler öne çıkmaktadır.

Bahreyn'de dış ticaret rejimi harmonize sisteme bağlıdır. Gümrük oranları ad valorem (katma değer üzerinden) olarak hesaplanmaktadır. Uygulanan gümrük vergilerinin oranları gümrük mevzuatına dayalı olarak belirlenir. Ülkede ithalat ve ihracatın tamamen serbest olarak yapılması amaçlanmaktadır. Bir kaç kalem dışında ticaret rejiminde ithalatı yasaklanan ürün yoktur. Ancak bir çok ülkede olduğu gibi çeşitli vergilerle bazı ürünlerde (kağıt ve alüminyum gibi) yerli üreticilerin korunması yoluna gidilmiştir; bu ürünlerin sayısı azdır.

Mevcut tarife oranları incelendiğinde, %0 (bazı gıda maddeleri, bazı eczacılık ürünleri, bazı basılı materyaller, bazı değerli madenler, bazı ofis malzemeleri, elektronik hesap makineleri, mobil telefonlar ve diğer haberleşme araçları), %20 (2807 GTP'indeki sülfirik asitler ve desteril sular, 39 uncu fasıldaki bazı materyaller, 48 inci fasıldaki bazı kağıt ürünleri, 76 ncı fasıldaki bazı alüminyum mamulleri, 90 ncı fasıldaki bazı tıp ve cerrahide kullanılan aletler, 94 üncü fasıldaki ortopedik yataklar, 96 ncı fasıldaki hijyen amaçlı kullanılan bazı eşya), %125 (alkollü içecekler), %100 ad valorem+spesifik (sigaralar) ve %5 (hemen hemen diğer tüm diğer ürünler) şeklindeki tarife sınıflandırılmasına gidildiği görülmektedir.

İthalata ilişkin ödemeler akreditif, mal mukabili ödeme veya vesaik mukabili ödeme şeklinde olabilmektedir. İthalatçı ile ihracatçı firmanın anlaşmasından sonra malların gümrüklere gelmesini müteakip ithalatçı mal beyanında bulunup, gerekli belgeleri tevdi edip, ödenecek gümrük vergilerini yatırarak malı ithal eder.

İthalat işlemleri esnasında Gümrük İdarelerince;

- Gümrük beyannamesi
- 3 nüsha halinde fatura,
- İhracatçıdan ithalatçıya (Bahreyn'de geçerli ticaret sicili sahibi) teslimat notu
- Taşıma acentasının teslim siparişi,
- 2 nüsha halinde mal beyanı, (gönderideki her bir kalem için ayrıntılı ağırlık, paketleme ve mal sınıflandırması ile)
- Malların menşe ülkesinin ilgili ticaret odalarından orijinal bir menşe şahadetnamesi,
- Sigorta poliçesi örneği,

- Konşimento (2 nüsha),
- İthalatı denetime tabi bir ürüne ilgili devlet kurumundan ithalat izin belgesi
- Banka alındısı/garantisi
- Şayet ürünün nihai varış yeri bir başka KİK ülkesiyse, istatistiksel amaçlı bildirim formu,

belgeleri talep edilmektedir. Gümrük işlemlerinin tamamlanabilmesi için gümrük beyannamesinin doldurulması ve gerekli diğer belgelerin ilgili gümrük birimine ibrazı gerekmektedir.

Bu aşamadan sonra sırasıyla,

- İstatistik Ofisi
- İthalat/ihracat kontrol ofisi,
- Gümrük vergisi hesaplanması,
- Gümrük vergisi veznesi,
- Eşyanın gümrük beyannamesine uygunluğunun kontrol edilmesi,
- İthalatın tamamlanması işlemleri yapılmaktadır

Gümrük Vergileri

a) Gümrük Vergisi %0 Olan Mallar

KİK Gümrük Birliği uygulamaları çerçevesinde temel tarım ürünleri, imalat sanayiinde kullanılan hammadde ve yarı mamul maddeler ile geliştirme projeleri için ithal edilen maddelerin ithalatında gümrük vergisi alınmamaktadır. İthalatında gümrük vergisi alınmayan madde grupları şunlardır;

- Canlı hayvanlar ve kanatlılar (canlı domuz hariç),
- Kırmızı ve beyaz et,
- Bazı deniz ürünleri (balıklar, istakoz, yengeç),
- Bazı sebzeler (patates, soğan, sarımsak, pırasa, marul, lahana, biber, brokoli, salatalık, havuç, taze fasulye, mantar, ıspanak, kabak, domates),
- Tüm taze meyveler (muz, incir, avokado, limon, portakal, üzüm, kavun, karpuz, elma, armut, kayısı, şeftali, kiraz, çilek, kivi),
- Kahve ve çaylar,
- Tahıllar ve unlar,
- Meyve-sebze tohumları,
- Pancar şekeri ve kamış şekeri,
- Aktif olmayan etil alkol,
- Hidrokarbonlar,
- Penisilinler ve diğer eczacılık ürünleri,
- Kitap, dergi, gazete ve diğer basılı ürünler,
- Yarı-iletkenler için çipler,
- Bazı büro makinaları (faks, fotokopi, yazıcılar),
- Mobil telefonlar, diğer elektronik aletler,
- 84.71 ve 84.72 faslındaki makinelerin parçaları, kablolar,
- Uçaklar, uçak parçaları ve simülatörler
- Deniz taşıt araçları.

b) Gümrük Vergisi %5 Olan Mallar

Gümrük muafiyetli olarak ithalatına izin verilen maddeler ile ithalatında %100 ve %125 gümrük vergisi uygulanan birkaç ürün dışındaki ürünlerin hemen hemen tamamının ithalatında %5 gümrük vergisi uygulanmaktadır.

c) Gümrük vergisi %20 Olan Mallar

481810 ve 481820 gümrük tarife istatistik pozisyonlarında yer alan kağıt ürünleri, 76072010, 76169100, 7604, 76169921 ve 76071110 GTİP'lerinde yer alan çeşitli alüminyum ürünleri, 901831 ve 901890 istatistik pozisyonlarında yer alan cerrahide kullanılan malzemeler, 94042110 ve 94042910 istatistik pozisyonlarında yer alan yatakların ithalatında %20 gümrük vergisi uygulanmaktadır. Bahreyn bazı alüminyum ürünlerinde dünya çapında rekabet gücüne sahip olup Alba (Aluminium Bahrain) haddehanesi Çin'den sonra dünyanın en büyük üreticisi konumundadır.

d) Gümrük Vergisi %125 Olan Mallar

Bahreyn hükümeti alkol ve tütün ürünlerinin yurtiçi üretimini yasaklamıştır. Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 22.04, 22.05, 22.06 ve 22072090 istatistik pozisyonları altında yer alan alkollü içecekler "özel emtia" olarak tanımlandığından, bu ürünlerin KİK ülkeleri arasındaki dolaşımına ve bazı KİK ülkelerine ithalatına yasak getirilmiştir. Bu ürünlerin Bahreyn'e ithalatı için %125 gümrük vergisi alınmakta ve ilgili kamu otoritelerinden lisans alınması gerekmektedir.

e) Ad Valorem Vergiler

İşlenmemiş tütün, işlenmiş tütün, sigaralar ve diğer tütün mamullerinin ithalatında %100 ad valorem tüketim vergisinin yanısıra ithalat konusu eşyanın çeşidine göre muhtelif miktarda spesifik vergi uygulanmaktadır. Örneğin, işlenmemiş tütün ithalatında belirtilen oranda ad valorem vergiye ek olarak kg başına 0,2 ila 0,6 Bahreyn dinarı, sigaralar için ise %100 ad valorem verginin yanısıra 1000 adet sigara başına 0,10 ila 0,40 Bahreyn dinarı veya kg başına 4 Bahreyn dinarı spesifik vergi uygulanmaktadır.

Ticari kullanım için olmayan ve kişi kullanımı için gönderilen ürünlerde 300 Bahreyn dinarına kadarı (yaklaşık 798 dolar) gümrük vergisi ve diğer vergilerden muaftır; sadece %10 KDV ödenmesi gerekmektedir.

Bahreyn'in gümrük prosedürlerine aşağıdaki sayfadan ulaşılabilir:

<http://www.bahraincustoms.gov.bh/index.php/en/faq>

Bahreyn'in ithalatta uyguladığı gümrük vergilerine aşağıdaki sayfadan ulaşılabilir:

<https://www.customs.gov.bh/en/hscod/browse-list>

Ayrıntılı bilgi için: İletişim. +973 17389999 Whatsapp hattı: +973 17389464

e-posta: customerservice@customs.gov.bh

Bahreyn, KİK'in Anti-Damping, Telafi Edici Önlemler ve Koruma Tedbirleri Ortak Kanunu'nu onaylamış ve kabul etmiştir. Mevzuat, KİK üyesi ülkelerin endüstrilerine damping (ithal ürünlerin haksız fiyatlandırılması), telafi edici sübvansiyonlar ve belirli malların ithalatında haksız bir artış (korunma önlemlerinin uygulandığı) gibi haksız uluslararası ticaret uygulamalarından tek tip koruma sağlamayı amaçlamaktadır.

İç Vergiler ve Oranları

Bahreyn’de %46 oranındaki kurumlar vergisi sadece hidrokarbon sektörüne ilişkin faaliyetlerde söz konusu olup bunun dışında kurumlar vergisi bulunmamaktadır. Ayrıca gelir vergisi de bulunmamakta; sermaye transferi, kar ve ücretlerden de herhangi bir vergi tahsil edilmemektedir. Yurt içinde serbestçe döviz bozdurulabildiği gibi yurt dışına döviz transferinde de herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır.

Öte yandan, Bahreyn Krallığı Ulusal Gelir Bürosu (NBR) tarafından, 01/01/2025 tarihinde yürürlüğe girmek üzere, yıllık global gelirleri 750 milyon avroyu geçen çok uluslu işletmelere yönelik %15 (BEPS Pillar 2) global asgari kurumlar vergisi tahsil edilmesine ilişkin Karar yayımlanmıştır.

İşverenler tarafından Sosyal Sigortalar Kurumuna yabancı çalışanlar için %3’lük, Bahreyn vatandaşı çalışanlar için ise %15’lik katkı payı yatırılması gerekmektedir; söz konusu %15’lik oran 1/1/2023’ten itibaren her yıl %1 oranında artırılarak 1/1/2028’e değin %20’lik katkı payı hedeflenmektedir. Çalışan katkı payı yabancılar için %1; Bahreyn vatandaşı çalışanlar için ise %7 seviyesinde olup 1/1/2023 yılından itibaren %8 seviyesine yükseltilecektir.

Ayrıca, kiralar üzerinden %10 belediye vergisi alınmakta; otel ücretleri üzerinden de %5 vergi alınmaktadır. **2017 yılından itibaren tütün ve enerji içeceklerinde %100, alkolsüz içecekler için %50 tüketim vergisi tahsil edilmektedir.** Tüketim vergisi ihraç edilen veya yeniden ihraç edilen mallara veya diğer ürünlerin üretiminde kullanılan tüketim mallarına uygulanmaz. Öte yandan, ülkede söz konusu ürünlerin imalatı çok sınırlı olup tüketimin büyük bir bölümü ithalata dayandığından ÖTV gelirlerinin %83’ü ithalattan elde edilmektedir. Bütçe sorunları sebebiyle 2019 yılı başında katma değer vergisi getirilmiş olup oranı %5 olarak belirlenmişti. 2020 ve 2021 yıllarında korona salgınının etkilerini hafifletmeye yönelik bütçe harcamalarının çok artması sonucu KDV’nin de artırılması gündeme gelmiştir. 1 Ocak 2022’den geçerli olmak üzere KDV oranı %10’a çıkarılmıştır. KDV, telekomünikasyon, giyim, otel ve restoranlar, perakende satış ve araçlarda uygulanmaktadır. Temel gıdalar (94 kalem), ulusal sağlık düzenleme otoritesi (NHRA) tarafından onaylanmış ilaç ve medikal malzemeler, bazı inşaat hizmetleri, sağlık hizmetleri, eğitim hizmetleri, yerel taşımacılık hizmetleri ile petrol ve doğal gaz sektörlerinde KDV yüzde sıfırdır. Ülkede ayrıca, konut veya iş yeri olarak kullanılan gayri menkullerin satışı ve kiralanmasıyla krediler gibi bazı finansal hizmetler de KDV’den muaf tutulmuştur.

KDV uygulaması hakkında detaylı bilgi için:

https://www.nbr.gov.bh/items_subject_to_vat

https://www.nbr.gov.bh/laws_regulations/vat

https://www.nbr.gov.bh/guidelines_and_publications

https://www.nbr.gov.bh/vat_faqs

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

KİK Gümrük Birliği üyesi ülkeler gıda alanındaki standartlar açısından birleşik/ortak standart uygulaması için çalışmaktadırlar. Bu alanda mesafe alınmakla birlikte, üye ülkeler arasında

uygulamada henüz tam bir birlik sağlanamamıştır. Hâlihazırda her bir ülke ya kendi ulusal standardını ya da KİK standartlarını (Gulf Standards Organization-GSO) uygulamaktadır.

Bahreyn standartları, ilgili teknik komiteler tarafından ulusal ihtiyaçları (güvenlik, kalite ve amaca uygunluk) karşılamaya yönelik bir şekilde hazırlanmaktadır. Bahreyn'deki standartlar çoğunlukla mevcut uluslararası standartların ya da KİK'in veya KİK üyesi bir ülkenin standartlarının adaptasyonu olarak ortaya çıkmaktadır. Bahreyn'de standartların geliştirilmesinde iki temel ilke göz önüne alınmaktadır: i) O konuda KİK standardı varsa ayrı bir Bahreyn standardı geliştirilmez, ii) ticaret engelleri yaratacak yeni bir Bahreyn standardı geliştirilmez.

İhracatçı firmalarımızdan gümrük işlemleri, standartlar veya teknik engeller konusunda bugüne kadar herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

Standartlarla ilgili kuruluş Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na bağlı Bahreyn Test ve Metroloji Genel Müdürlüğü'dür (TMD) :

<https://www.moic.gov.bh/en/node/2720>

Bahreyn'in uyguladığı standartların metinlerine aşağıdaki sayfadan ulaşılabilir:

<https://bsmd.moic.gov.bh/store/?lang=en>

Test Etme, Muayene, Belgelendirme ve Ambalaj

Bahreyn'in ithalat rejimi liberaldir. İthalatçılar, istedikleri her türde marka, model ve spesifikasyonda malın ithalatını yapabilmektedirler.

Gıda ürünleri ithalatında ise aşağıda belirtilen belge ve etiket/ambalaj şartlarının yerine getirilmesi gerekmektedir;

- Gıda kaleminin adı, muhteviyat listesi, bileşenleri, üreticinin ismi ve adres bilgileri,
- Üretim ve son kullanma tarihi ile menşe ülkeye ait bilgiler,
- Ambalaj üzerindeki bilgiler Arapça ve İngilizce olabileceği gibi, sadece Arapça da olabilir,
- Menşe ülke birimlerince düzenlenecek kontrol belgesi.

Ülkede standartlarla ilgili mevzuatı yapan kuruluş Bahreyn Sanayi ve Ticaret Bakanlığı altında Bahreyn Test ve Metroloji Genel Müdürlüğü (Bahrain Testing and Metrology Directorate) dür. Etilerde ve diğer gıda ürünlerinde uygulamacı kuruluş Bahreyn Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Müdürlüğüdür.

Ülkeye kırmızı et ve kanatlı eti ithalatında helal sertifikası alma şartı vardır. Bahreyn'de helal sertifikası veren kuruluş bulunmamaktadır. Ülke diğer ülkelerden verilen helal sertifikalarını kabul etmektedir.

https://www.ofoq.gov.bh/pdf/License_SpecialFood_Guideline.pdf

https://www.ofoq.gov.bh/pdf/FoodImportersGuide_EN.pdf

Bahreyn Gümrük tek pencere sistemi "OFOQ" üzerinden ithalatta aranan bilgi belge ve düzenlemelere erişim için:

<https://www.ofoq.gov.bh/>

Bahreyn Krallığı Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın düzenlemesine tabi eşya listesi ithalatında aranan belgeler:

İthalatı Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Test ve Metroloji Müdürlüğü tarafından düzenlenen eşya listesi:

Ürün / Ürün Kategorisi	Belgelendirme
Motorlu Taşıtlar	GSO uygunluk belgesi/sertifikaları
Araç Lastikleri	GSO uygunluk belgesi/sertifikaları
Motosikletler	GSO uygunluk belgesi/sertifikaları
Motosiklet Lastikleri	GSO uygunluk belgesi/sertifikaları
Elektrikli Ev Aletleri ve Ekipmanları (Güvenlik Gereksinimleri)	GCC tip inceleme sertifikası İthalatçının Uygunluk Beyanı
Çocuk oyuncakları	GCC tip inceleme sertifikası İthalatçının Uygunluk Beyanı
Otomotiv Aküleri	Üreticinin Uygunluk Beyanı
Otomotiv yedek parçaları	Üreticinin Uygunluk Beyanı
Beyaz Portland Çimentosu	Çalışma Bakanlığınca Düzenlenen Geçerli Malzeme Uygunluk Raporu (MCR)
Portland Çimentosu	Çalışma Bakanlığınca Düzenlenen Geçerli Malzeme Uygunluk Raporu (MCR)
Yönsüz Ev Lambaları	Elektrik ve Su Kurumu tarafından Ofoq sisteminde elektronik onay
Klimalar (Verimlilik Gereksinimleri)	GCC tip inceleme sertifikası İthalatçının Uygunluk Beyanı Bahreyn Enerji Verimliliği Derecelendirme Etiketini çevrimiçi platformuna kaydolarak ürün uygunluk belgesi
Tartı Terazileri, Ağırlıklar, Mezura ve Metreler	Yasal Metroloji Bildirim Formu
Motor yağı	Üreticinin Uygunluk Beyanı
Plastik poşetler	Çevre Yüksek Kurulu'ndan geçerli lisans
E-Nikotin Ürünleri	Sağlık Bakanlığı tarafından yayınlanan BH 2:2021 Teknik Yönetmelik Uygunluk Formu'nun gerekliliklerini sağlamak
Elektrikli Araçlar	GSO uygunluk belgesi/sertifikaları
Elektrikli Araç aküleri ve şarj cihazları	Üreticinin Uygunluk Beyanı
Takviye çeliği (karbon çelik çubuklar)	Çalışma Bakanlığınca Düzenlenen Geçerli Malzeme Uygunluk Raporu (MCR) (Her Tip İçin)
Plastik su şişeleri	Boyutu 200 mililitreden küçük şişelenmiş plastik su kaplarının ithalatı yasaktır.
Manyetik boncuk topları	Manyetik boncuk toplu ürünlerinin ithalatı yasaktır.
Kalınlığı 35 mikrondan az olan tek kullanımlık plastik poşetler	Kalınlığı 35 mikrondan az olan plastik poşetlerin ithalatı yasaktır.

Kaynak: (https://www.ofoq.gov.bh/pdf/PROD_REG_TES_METRO.pdf)

Teknik Engeller

Bahreyn'e yapılan ithalat, yasak veya kısıtlı olan mallar dışında serbest bir rejime tabidir. Bahreyn Dünya Ticaret Örgütü tarafından kararlaştırılan tüm uygulamaları eksiksiz yerine getirmekte ve bu konuda bölge ülkeleri arasında öncülük etmektedir.

Bazı ürünlerin Bahreyn'e ithalatı yasaklanmış veya kısıtlanmıştır. İthalatı yasaklanan mallar listesinde kullanılmış araba lastikleri, her tür sigaraların reklam materyalleri, patlayıcı nitelikteki çocuk oyuncakları, kültür incileri, canlı domuz, her türlü uyuşturucu niteliğindeki maddeler, asbestler ve fildişi materyalleri yer almaktadır. İthalatı kısıtlanmış olan mallar listesinde ise sirk hayvanları, kimyasal gübreler, böcek ilaçları, atlar, demir ve çelikten el yapımı eşyalar, silahlar ve radyoaktif materyaller yer almaktadır.

İthalatı Yasak Mallar Listesi

GTİP	Madde Adı	Yasaklama Sebebi
0103	Canlı domuzlar	Dini sebepler
050710-960110	Fildişi ve fildişi materyalleri	İnsan, bitki ve hayvan sağlığı-CITES Konvensiyonuna uyum
	Atık	İnsan, bitki ve hayvan sağlığı
02081920/24039920 24039921/09082100	Areca bitkisi, diğer işlenmiş tütün ve muadilleri, homojenize edilmiş tütün özütleri	İnsan, bitki ve hayvan sağlığı
12079100/12079920/12119060 12119020/12114000	Haşhaş ve kenevir, kenevir sativa, siyah haşhaş	İnsan, bitki ve hayvan sağlığı
29307110	Kokain	Sağlık
	Radyoaktif maddeler	İnsan, bitki ve hayvan sağlığı
36041010	Belirli havai fişek türleri, işaret fişekleri, yağmur roketler, sis sinyalleri	Sağlık ve güvenlik
391510/20/30/90	Plastik hurda ve atıklar	İnsan, bitki ve hayvan sağlığı
401211/401212/401213 401220	Kullanılmış araba lastikleri	Sağlık, güvenlik
681140/681280/681293 681320	Asbest	İnsan, bitki ve hayvan sağlığı
710121/22-71161010	Kültür incisi	Doğal inci üretimini canlandırmak
847689	Kumar makinaları	Dini sebepler
847689	Sigara otomat makinaları	Sağlık
93070010/90	Belirli türde kılıç, pala, mızrak gibi kesici aletler	Güvenlik
950490	Kumar amaçlı kullanılan her türlü makine	Dini sebepler

İthalatı kısıtlanmış olan ürünler listesi

Madde Adı	İthalat için Gerekli İşlemler
Canlı vahşi hayvanlar, atlar-sirk için	İçişleri Bakanlığı izni ve/veya Veterinerlik Kurumundan ve/veya Binicilik ve At Yarışı Kulübü'nden geçerli sertifika
Hayvanların yan ürünleri, hayvansal veya bitkisel gübreler, böcek öldürücüler, mantar öldürücüler, anti-filizlenme ürünleri, herbisitler	Belediye İşleri ve Tarım Bakanlığı izni
Radyoaktif kimyasallar ve aktif İzotoplar, gıda ürünleri (işlenmiş ve işlenmemiş), ilaçlar, tıbbi ekipman	Sağlık Bakanlığı izni
Katkısız etil alkol, izo-propanol, yaya kontrollü dört tekerlekli mini araba, demir / çelikten yapılmış kelepçeler, silahlar, mühimmat, patlayıcılar ve askeri silahlar, Uzaktan kontrollü hava araçları	İçişleri Bakanlığı izni
Dergiler ve yayınlar, filmler ve video, optik ve manyetik görsel-işitsel medya, fikri mülkiyet haklarını ihlal eden maddeler	Enformasyon Bakanlığı izni
Telekomünikasyon, radyo ve televizyon alıcıları ve yayın ekipmanı	Telekomünikasyon Düzenleme Kurulu izni

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikenqel.ticaret.gov.tr/>). Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke

düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Bahreyn’de fikri mülkiyet hakları 2006 yılında çıkarılan 22 sayılı kanunla korunmaktadır; 2014 yılında çıkarılan 5 numaralı kanunla ise üzerinde değişiklikler yapılmıştır. Bahreyn, bu alanda uluslararası Berne Konvansiyonuna üye olup, Konvansiyonun “ulusal muamele” ve “otomatik koruma” prensiplerini benimsemiştir. Bahreyn hükümeti, 2006 yılında Bahreyn’in DTÖ/TRIPS Anlaşması kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmek için gözden geçirilmiş mevzuatı onaylamış ve Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) Telif Hakkı Anlaşması ve WIPO Performansları ve Fonogramlar Anlaşması'na da taraf olmuştur. Fikri mülkiyet kanunu bilim, kültür, sanat ve edebiyat çalışmalarında geniş bir alanı kapsamaktadır. Kanunu uygulayan kuruluş Bilgi Bakanlığı (Ministry of Information Affairs) dır. Ticari işaretlerin, markaların ve patentlerin tescili işlemleri ise Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’nda yapılmaktadır.

Başvuruyla ilgili detaylı bilgilere aşağıdaki internet sayfasından erişilebilir:

<https://www.moic.gov.bh/en/service/323>

<https://service.moic.gov.bh/ipd/login>

Bahreyn Krallığı Sanayi ve Ticaret Bakanlığı İletişim Bilgileri:

Foreign Trade & Industrial Property Directorate

Tel: (+973) 17574821

Fax: (+973) 17532090

Email: hshabib@moic.gov.bh

(Industrial Property Related services)

Tel. (+973) 17574830- 17574923-

Fax: (+973) 17536479

Email: ip@moic.gov.bh

Dağıtım Kanalları

Bahreyn’in Körfez ülkeleriyle Gümrük Birliği içinde oluşu ve Körfez ülkeleri içinde ekonomisi en liberal ve iş yapma kolaylığı en iyilerden biri olması sebebiyle pek çok büyük perakendeci merkezini Bahreyn’e kurmakta ve buradan bütün Körfez’e dağıtım yapmaktadır. Bu tür büyük firmalarla bağlantı kurmak firmalarımız için faydalı olacaktır.

Dağıtım kanalları içinde büyük alış-veriş merkezleri ve süpermarketler ön plana çıkmaktadır. En bilinen alış-veriş merkezleri City Center, Avenues Mall, Seef Mall, Al Aali Mall, Moda Mall, Oasis Mall, Marassi Mall ve Dragon City olarak sıralanabilir. Her alış-veriş merkezinde çok büyük boyutta bir süpermarket de bulunmaktadır. Ramez, Lulu, Al Jazera, Carrefour, Ansar Gallery en büyük süpermarket zincirlerindedir. Bu süpermarketlerde çeşitli Türk gıda ve giyim ürünleri markaları da fena sayılmayacak raf paylarına sahiptir. Büyük alış-veriş merkezlerinde Türk giyim ürünlerinin franchise’lerini alan firmalar mağazalar açmışlardır. Özellikle Türk gıda, giyim ve mobilya ürünleri beğeni toplamaktadır. Ülkenin pek çok yerinde büyük veya küçük çok sayıda Türk restoranı, büfesi, kuaför ve berberi de bulunmaktadır.

Süpermarketlerin satın alma birimleriyle yapılacak temaslar, raf kiralandıktan sonra reyonlarda müşterilere yönelik tanıtım faaliyetleri, tüketim maddelerinin pazarlanmasında faydalı olmaktadır. Dayanıklı tüketim mallarının pazarlanmasında ise Bahreynli distribütörlerle anlaşmak veya ortaklık yoluyla dağıtım şirketi kurmak seçenekleri bulunmaktadır.

Manama Souq, Muharraq Souq ve Souq Al Baraha gibi geleneksel kalıcı pazar tipi alanlarda daha küçük çaplı geleneksel Bahreyn esnafı ürün satmaktadır. Bu pazarlarda yine kendi ülkelerinin ürünlerini satan Hindistan, Pakistan, Bangladeş firmaları da görülmektedir.

Bahreyn hükümeti pandemi sonrası ekonomik toparlanma stratejisi kapsamında ulaştırma ve lojistik sektörünü önemle ele alınmaktadır. 2022-2026 Lojistik Hizmetler Sektör Stratejisi Kasım 2021 de açıklanmış ve temel olarak 2030 yılına kadar lojistik sektörünün GDP'ye katkısının %10'a çıkarılması hedeflenmektedir. Bu anlamda da yıllık havayolu taşımacılığı kapasitesini 1 milyon tona, denizyolu taşımacılığında ise 1 milyon fite yükseltilmesi hedeflenmektedir. Eylül 2021 'de hayata geçen Sea to Air Lojistik Merkezinin de tamamen havayolu taşımacılığına nazaran %40'lık bir maliyet avantajı, tamamen denizyolu taşımacılığına kıyasla ise %50 zaman tasarrufu sağlandığı açıklanmıştır.

Mart 2022'de Türkiye ile Bahreyn arasında gerçekleştirilen Karma Ekonomik Komisyon görüşmeleri sırasında Bahreyn hükümeti Küresel Deniz-Hava Lojistik Merkezi (Global Sea to Air Logistic Hub) girişiminde Türkiye'ye ortak statüsü vermiştir. Bu çerçevede Türk firmaları "Güvenilir Nakliyecisi Pasaportu" (Trusted Shipper Passport) almak için başvurabilirler.

Hidd bölgesinde yer alan Bahreyn Lojistik Bölgesi (Bahrain Logistics Zone) bölgenin ilk lojistik parkıdır. Ulaştırma ve Telekomünikasyon Bakanlığı Limanlar ve Denizcilik İşleri tarafından yönetilen BLZ, yerel ve uluslararası şirketlere gümrüklü bir alanda faaliyet göstermek için bir üs sunmakta ve hem Bahreyn hem Körfez pazarına açılım fırsatlarını hızlı ve daha ekonomik bir şekilde takip etmek için imkan yaratmaktadır. Söz konusu lojistik üssünde, yeniden ihracat amaçlı depolama ve dağıtım faaliyetleri; montaj, paketleme, etiketleme, test ve onarım benzeri hafif üretim faaliyetlerini de içerecek şekilde katma değerli lojistik hizmetlerine imkan tanınmaktadır. 2022 yılında global anlamda en büyük üçüncü nakliye şirketi DSV Bahreyn lojistik merkezinde bir tesis açmıştır.

Tüketici Tercihleri

Bahreynliler, satın alma güçlerinin verdiği rahatlık nedeniyle tüketim eğilimi oldukça yüksek bir toplumdur. Gelirlerindeki artışlar doğrudan tüketime yansımaktadır. Tüketicilerin en önemli özelliği alışkanlıklarına bağlılıklarıdır. Gerek kişisel tüketim ürünlerinde gerekse ticaret ve sanayi amaçlı tüketimlerde pazarda yer edinmiş, bilinen mal ve markaları tercih etmektedirler. İkame mallar ya da aynı malın değişik markalarını araştırmak, değerlendirmek ve sonuçta karar vermek ender görülür.

Tüketicilerin satın alma kararlarını etkileyen bir diğer önemli faktör ambalajlarıdır. Özellikle gıda maddelerinin ambalajlarının görünümü çekici olmalıdır. Tüketim amacıyla yapılan ithalatta ise, uluslararası standartların belirlediği bir kalite düzeyi aranmakta, malın istenilen kaliteye sahip olduğu anlaşıldığında ise kesin karar fiyata bakılarak verilmektedir. Bahreyn nüfusunun yarısını teşkil eden çoğu Asya ülkeleri kökenli yabancı işçilerin tüketim güçleri zayıftır ve alışkanlıkları gereği geldikleri ülkelerden ithal edilen malları tercih etmektedirler. Bu kesim için malın ucuz olması satın alma kararlarında en önemli etkidir.

Özellikle son 10 yılda Bahreyn'den Türkiye'ye giden turist sayısı çok yüksek oranlarda artmıştır. 2013 yılında 16 bin ziyaretçi sayısı 2024 yılında 4 kat artarak 64 bin seviyesine ulaşmıştır.

Türkiye'ye giden Bahreynliler Türkiye'de gördükleri özellikle gıda, giyim ve mobilya sektörlerindeki ürünleri çok beğenmektedirler. Bu da firmalarımız için önemli bir avantaj oluşturmaktadır. Bahreynli firmalar, yeni pazar fırsatları kurmak ve franchising yatırımı yapmak için isteklidirler. Özellikle son yıllarda Bahreyn vatandaşlarının Türk restoran ve giyim markalarının franchise'lerini almaya istekli olduğu gözlemlenmektedir.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Bahreyn'de ticari ilişkilerde yüz yüze görüşmeler önemlidir. Bahreynliler iyi eğitilmiş, nazik ve Türkiye'yi seven insanlardır. Firmalarımızın fuarlara ve heyetlere katılmaları önerilmektedir. Genellikle uzaktan e-posta ile gönderilen tekliflerle firmalar pek ilgilenmemektedir.

Firmalarımızın ilgi çekici bir internet sayfasına sahip olmaları, sayfanın görsel tanıtımlarla desteklenmesi; yurt dışındaki firmalarla temasa geçerken internet sayfalarını bildirmeleri ve kurumsal e-posta adreslerini kullanmaları tavsiye olunur. Yapılan araştırmalar kurumsal e-posta adreslerinin 9 kat daha fazla dikkate alındığını göstermektedir. Yurt dışında temasa geçilecek kişilerin ilk bakacakları yerin firmanın internet adresi olacağı göz önünde bulundurulmalıdır.

Firmalarımızın Ticaret Bakanlığımızın Dış Talepler Bülteni'ni takip etmesi tavsiye olunur. Ticaret Müşavirlerimiz/Ataşelerimiz kendilerine gelen Türkiye'den mal alım taleplerini bu bültende duyurmaktadırlar:

[\(https://distalep.ticaret.gov.tr/\)](https://distalep.ticaret.gov.tr/)

Bahreyn piyasasında katma değeri yüksek ürünlerde ABD, İngiltere ve diğer Avrupa ülkelerinin büyük markaları kaynaklı kalite rekabeti yüksek iken katma değeri düşük ürünlerde ise Çin, Hindistan, Bangladeş ürünleri kaynaklı fiyat rekabeti yüksektir. Firmalarımızın kalitesiyle, ürün çeşitlendirmesiyle, piyasanın ihtiyaçlarını iyi tespit ederek ürünü adapte etmesiyle kendilerine yer açmaları önem kazanmaktadır. Nitekim pek çok Bahreynli örneğin Türk mobilyalarının, giyim ürünlerinin Avrupa markalarına yakın kalitede ama çok daha makul fiyatta olduğunu ya da Çin mallarına yakın fiyatta ama çok daha yüksek kalitede olduğunu söyleyerek tercih etmektedirler. Gıdada ise Türk ürünleri kalitesi ve lezzeti ile çok beğenilmektedir. Katma değeri yüksek ürünlerde ise (otomobil, ilaç, makina gibi) özellikle son 4 yıldır Türkiye Bahreyn piyasasına iyi bir giriş yapmıştır.

Kamu İhaleleri

Bahreyn inşaat sektörü Türk firmaları için önemli potansiyel barındırmaktadır. Gerek Bahreyn'de gerekse diğer Körfez ülkelerinde faaliyette bulunmayı amaçlayan firmalarımızın uzun dönemli bir strateji ile ve güvenilir bir ortakla bu ülkelere gelmeleri gerekmektedir. İnşaat şirketleri için en az %51 Bahreynli ortak şartı bulunmaktadır. Şirketlerimizin ve iş insanlarımızın iş ilişkilerini geliştirirken ortaklarının mali ve idari kapasitelerini çok iyi analiz etmeleri, kendilerini garanti altına almaları çok önemlidir. Müteahhitlik firmalarımız başlangıçta temsilcilik ofisi açmaları, yeterli piyasa araştırması yaptıktan, sektörü ve firmaları tanıdıktan sonra şirket kurmaları uygun olacaktır.

Bahreyn’de inşaat firmalarımızın yer edinmesi inşaat malzemeleri, seramik, armatür, vitrifiye, kapı, pencere, profil, iç dekorasyon, ev tekstili ve mobilya gibi diğer sektörlerdeki ihracatımıza katkı sağlayacaktır.

Kamu ihaleleri Bahreyn İhale Kurumu tarafından ilan edilir. Bahreyn’de bütün devlet ihaleleri tek merkezde, ihale Kurumunda toplanmakta, başvurular, sonuçlandırmalar Kurumda yapılmaktadır. Süreçte ihaleyi veren devlet kurumunun görüşleri alınmaktadır. Türk firmalarının ülkede açılan ihaleleri Kurumun resmi ihale sayfalarından takip etmesi tavsiye edilmektedir:

www.tenderboard.gov.bh

Güncel yayımlanan ihaleler:

<https://www.tenderboard.gov.bh/Tenders/Public%20Tenders/>

<https://etendering.tenderboard.gov.bh>

İhale Kurulu'nun e-ihale sistemine kayıtlı olmayan adayların aşağıda belirtilen bağlantı üzerinden kayıt yaptırılmaları zorunludur.

https://etendering.tenderboard.gov.bh/Tenders/registerUser?CTRL_STRDIRECTION=LTR&CTRL_STRDIRECTION=LTR&encparam=CTRL_STRDIRECTION,CTRL_STRDIRECTION,randomno&hashval=e686368b49f9772805b8db6a0ad7961a4954ec001ddfd571e8cacd828174541e

Ön yeterlilik lisans ücretleri başvuru için 50 BD (yaklaşık USD 135) olup, onay aşamasında alınan ücret ise 1500 BD’dir (yaklaşık USD 3980). Söz konusu lisans ortalama 7 hafta içinde sağlanmakta olup geçerlilik süresi 2 yıldır.

Yabancı müteahhitler açısından yerli istihdam şartı bulunmamaktadır. Ürün/içerik kullanımı ise her bir projenin detaylarında yer almakla birlikte genel olarak ilgili projede kullanılmak üzere getirilecek malzeme Bahreyn Bayındırlık Bakanlığı Malzeme Mühendisliği Birimince bir değerlendirmeye tabi tutulmakta ve “List of pre-qualified items” listesi kapsamında değerlendirilmektedir.

Ön yeterlilik süreçlerine ilişkin yapım ve müteahhitlik işleri kapsamında talep edilmesi halinde bilgi ve belge sağlanabilecek iletişim bilgileri: CED-Preq@works.gov.bh

Ayrıca firmalarımıza Ticaret Bakanlığı internet sayfasında “Ticaret Müşavirliklerimizden” kısmındaki Bahreyn haberlerinden Müşavirliğimizin duyurularını da takip etmeleri önerilir. Bunun yanısıra firmalarımız ilgi alanlarına göre ihaleye çıkılan veya yapımı süren projeler hakkında Ticaret Müşavirliğimize e-posta atıp detaylı bilgi alabilirler.

Bahreyn İhale Kurulu en güncel verilerine göre, 2023 yılında toplam değeri 1,7 milyar BD (yaklaşık 4,5 milyar dolar) olan toplam 1.007 ihale (önceki yıla kıyasla %25,7 artış) yayımlanmıştır.

Söz konusu ihalelerin %38,7’si inşaat ve mühendislik; %23,6’sı hizmetler; %20,4’ü hidrokarbon sektörü; %14,6’sı malzeme ve ekipmanı; %2,7’si havacılık sektörü kapsamındadır.

Kaynak: <https://www.tenderboard.gov.bh/About/Annual%20Reports/>

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Bahreyn’de tarıma elverişli toprakların çok düşük oranda olması sebebiyle tarımın GSYH payı binde 3 gibi çok düşük bir seviyededir. Hurma, badem, incir, nar gibi az sayıda meyve türü ile ispanak, domates, salatalık gibi az sayıda sebze türü yetişmektedir. Bahreyn’de irili ufaklı toplam 720 çiftlikte yılda 20 bin ton kadar sebze, 12,2 ton kadar hurma, 900 ton kadar diğer meyveler üretilmektedir.

Bahreyn, gıdada dışa bağımlılığı azaltmaya yönelik adımlar atmaktadır. Bu kapsamda büyük bir entegre tarım ve balıkçılık projesinin hayata geçirilmesi planlanmaktadır. Proje ülkenin 4 valiliğini kapsayan 6 bölgeye ayrılacak ve 3 bölge de ayrıca balıkçılığa tahsis edilecektir. Her bir proje için devlete ait şirketler kurulması da planlanmaktadır.

Sanayi, Madencilik ve Enerji

Sanayi ve madencilik, GSYH içindeki %40 oranındaki payıyla hizmetlerden sonra ikinci sıradadır. Ülkede petrol rafinerisi, petro-kimya tesisleri ve alüminyum tesisleri bulunmaktadır. Devlete ait Petrokimya (BAPCO) ve alüminyum işleme (ALBA) tesisleri (%69,38 Mumtalakat Holding- %20,62 Ma’aden (Suudi) ortaklığı, %10’u halka açık) önemli sanayi kuruluşlarıdır. ALBA, 1971 yılında kurulmuştur ve 2019 yılında genişleme yatırımının tamamlanmasıyla dünyanın en büyük alüminyum ergitme tesisi haline gelmiştir (Çin dışında). Bahreyn’de alüminyum hammaddesi boksit madeni bulunmamaktadır. Hammadde büyük çoğunlukla Avustralya’dan alınmaktadır.

1971 yılında yılda 120.000 tonluk üretimle başlayan birincil alüminyum üreticisi Aluminium Bahrain B.S.C. (ALBA), 2024 itibarıyla yılda 1,6 milyon metrik tondan fazla üretimle dünyanın en büyük alüminyum ergitme tesislerinden biridir. Standart ve Katma Değerli Ürünler olarak sınıflandırılan ürün portföyü, Avrupa (Zürich), Asya (Singapur) satış ofisleri ve ABD'deki yan kuruluşu aracılığıyla 240'tan fazla küresel müşteriye ihraç edilmektedir.

Öte yandan, 1981 yılında kurulan alüminyum mamulleri üreticisi GARMCO-Gulf Aluminium Rolling Mill Company, yıllık 165.000 tonun üzerinde üretim kapasitesi ile bölgedeki en büyük yassı haddelenmiş alüminyum mamulleri üreticilerinden biri olarak yer almaktadır. GARMCO Bahreyn'deki genel merkezinin dışında, Avustralya, Avrupa, Singapur Tayland, ABD ve Vietnam'da bulunan ofis ağıyla operasyonlarını sürdürmekte olup yıllık cirosu 450 milyon ABD dolarını aşmaktadır. Diğer alüminyum türevleri üreticileri BAMCO ve Bahrain Aluminium Extrusion Co. olup yıllık toplam üretimleri sırasıyla 30.000 ve 12.000 ton seviyesindedir.

2024 yılı itibarıyla Bahreyn (1,6 milyon metrik ton), Çin (43 milyon metrik ton), Hindistan (4,2 milyon metrik ton), Rusya (3,8 milyon metrik ton), Kanada (3,3 milyon metrik ton) ve BAE (2,7 milyon metrik ton)’den sonra dünyanın en büyük 6. birincil alüminyum üreticisi

konumundadır. 2023 yılında dünya genelinde toplam üretim 72 milyon metrik ton seviyesindedir.

Ülkede ayrıca büyük kısmı Körfez ülkeleri sermayesi veya Bahreyn ile diğer Körfez ülkelerinin ortaklıkları olan doğrudan yabancı yatırımlar da bulunmaktadır; doğalgaz üretimi ve dağıtımı için kurulan BANAGAS, gemi bakım ve tamir şirketi (ASRY), Midal Cables (elektrik kabloları ve konduktörleri- bir fabrikaları da Eskişehir’de bulunmaktadır), amonyum, üre ve metanol üreten Gulf Petrochemical Industries Co. (GPIC), demir-çelik üreten Foulath Holding ve demir palet fabrikası gibi imalata dönük şirketler Suudi Arabistan, Kuveyt ve Bahreyn ortaklıklarıyla kurulmuşlardır. Ayrıca ülkede kimya, plastik, paketleme sektörlerinde de büyük tesisler bulunmaktadır.

Bahreyn Körfez ülkeleri içinde petrol ve doğal gaz üretimi ve rezervleri en düşük olan ülkedir. Ülkenin günlük petrol üretimi 184 bin varil (; tahmini rezerv 180 milyon varil- Doğal gaz üretimi 900 milyar fit küp; tahmini rezerv ise 90 trilyon fit küptür). Bu sebeple ekonomiyi çeşitlendirme çabalarına çok önem vermekte ve yabancı sermaye için elverişli bir iş ortamı oluşturmaya çalışmaktadır. Bahreyn’in uzun vadeli büyümesi petrol rezervlerine ve ekonomisini ne kadar çeşitlendirebildiğine bağlı olacaktır. 2019 yılında petrol dışı sektörlerin büyüme oranı %2,1 seviyesinde iken korona döneminde %6’lık bir daralma gözlemlenmiş; 2022 yılında ise %6,2’lik bir büyüme yakalamıştır.

Petrol Üretimi (Gün/varil-bin)

Körfez Ülkesi	2020	2021	2022	2023	2024	2025
S. Arabistan	9.218	9.113	10.589	9.613	8.980	9.620
BAE	2.905	2.718	3.215	3.259	3.266	3.383
Kuveyt	2.410	2.420	2.700	2.620	2.414	2.500
Umman	951	971	1.064	1.049	994	1.000
Katar	603	601	606	606	608	610
Bahreyn*	195	193	190	184*	184	198

Gerçekleşme: siyah renk-- Tahmin: mavi renk-- Beklenti: mavi arka plan

Petrol Rezervleri

Körfez Ülkesi	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Suudi Arabistan	267.082	267.192	267.192	267.442	267.692	267.942
BAE	107.000	111.000	113.000	115.000	118.000	118.000
Kuveyt	101.500	101.500	101.500	101.500	101.500	101.500
Katar	25.244	25.244	25.244	25.244	25.262	25.281
Umman	5.200	5.200	5.200	5.200	4.933	4.900
Bahreyn*	183	183	181	180	178	176

Gerçekleşme: siyah renk-- Tahmin: mavi renk-- Beklenti: mavi arka plan

Kaynak: Economist Intelligence Unit (EIU)

Ülkenin büyümesini olumlu etkileyecek gelişmelerden biri de devlete ait büyük bir yatırım olan Alüminyum Bahreyn’in (Alba) genişletme çalışmalarının tamamlanmasıdır. Bu yatırım ülkenin alüminyum üretim kapasitesini %52 oranında artırmıştır. Hükümet ayrıca Hidd Sanayi

Bölgesinde 6 milyon tonluk bir LNG limanı kurmaktadır; bunu bölgenin gaz ağına bağlamak istemektedir.

Bapco (Bahreyn Petrol Şirketi) Modernizasyon Programı (BMP) bünyesinde Sitra petrol rafinerisi genişleme projesi 2025 yılı itibarıyla tamamlanmıştır. Söz konusu proje rafineri kapasitesini artırmayı, ürün kaynaklarını geliştirmeyi, enerji verimliliğini artırmayı hedeflemekte olup 267.000 varil/gün arasındaki mevcut üretimin 380.000 varil/gün seviyesine yükseltilmesi öngörülmektedir.

Bir diğer önemli gelişme ise, hali hazırda doğal gaz üretimi yapılan Al-Khuf ve Al-Onaiza rezervlerinin altında yer alan Al-Jawf ve Al-Juba katmanlarında iki yeni doğal gaz rezervuarı keşfedilmiştir.

Bahreyn Merkez Bankası tarafından açıklanan uluslararası yatırım pozisyonu verilerine göre 2023 yılında Bahreyn'e doğrudan yatırımların kümülatif değeri 16 milyar BD (yaklaşık 43 milyar dolar) seviyesinde gerçekleşmiş; son açıklanan 2024 yılı 3 üncü çeyrek verilerine göre ise kümülatif toplam tutar 16,5 milyar BD (yaklaşık 43,6 milyar dolar) seviyesindedir. Bahreyn'in kümülatif yurtdışı doğrudan yatırımları ise 2023 yılında 8,2 milyar BD (yaklaşık 22 milyar dolar) iken 2023 yılı 3 üncü çeyreğinde 8,3 milyar BD (yaklaşık 22,1 milyar dolar) seviyesinde gerçekleşmiştir.

Hizmetler

GSYH'nin yaklaşık %60'ını başta finansal hizmetler, inşaat, eğitim ve turizm olmak üzere hizmet sektörleri oluşturmaktadır. Turistlerin çoğu Suudi Arabistan ve diğer Körfez ülkelerinden gelmektedir. Ülke Arap dünyasının gözde tatil mekânlarından. Ülkede işletilen 115 otel bulunmaktadır. 2023 yılı itibarıyla Bahreyn'i ziyaret eden turist sayısı (12,4 milyon ziyaretçi) korona öncesi 2019 yılı seviyesini aşmıştır. 2023 yılından ülkeye gelen turistlerin %88'i Suudi Arabistan vatandaşlarıdır. Onu %10 payla diğer Körfez Ülkeleri vatandaşları izlemektedir.

Suudi Arabistan'dan gelen turistlerin azalması (2018-2022 değişim -%18) Bahreyn'i diğer ülkelerden turist çekme çabalarına yönlendirmiştir. Bunun sonucu olarak 2022 yılında Rus turist sayısı önceki yıla kıyasla %492, Alman turist sayısı %229 oranlarında artmıştır. Ülkeye gelen turistlerin ülkede kaldığı ortalama gece sayısı ise 2021 yılında 3,7 geceyken 2022 yılında 3,5 geceye gerilemiştir. Ülkenin turizmden elde ettiği gelir 2022 yılında önceki yıla kıyasla %107 oranında artarak 1,4 milyon dinara (yaklaşık 3,7 milyon dolar) yükselmiştir.

Bahreyn ayrıca düğün turizmini ve sağlık turizmini geliştirme çalışmalarını da sürdürmektedir. Bahreyn havaalanı bölgesel bir temas noktası olarak işlev görmektedir. Bahreyn'in havaalanı için yaptığı en büyük yatırım olan Havalimanı Modernizasyon Projesi 28 Ocak 2021 tarihinde tamamlanmış ve hizmete girmiştir. Havaalanını çok büyüten, çok şık ve modern bir görüntüye kavuşturan 1,1 milyar dolar tutarındaki projeyi Arabtec-TAV konsorsiyumu gerçekleştirmiştir. Modernizasyonla havalimanı yıllık 14 milyon yolcu ve 130,000 uçuş kapasitesine ulaşmıştır. Havaalanının kargo kapasitesi 2015 yılında 250.000 ton iken devam eden genişletme çalışmalarının tamamlanmasıyla 2030 yılında 2 milyon tona çıkması beklenmektedir.

Bahreyn teknoloji kullanımında da ileri durumdadır; Bahreyn, %99 oranındaki internet yaygınlık (penetration) oranıyla dünyada lider durumdadır. Ülkede 100 kişi başına 121 cep telefonu aboneliği düşmektedir. Bahreyn ile elektronik ticaret imkanları değerlendirilebilir. Bahreyn’de finans sektörü, özellikle İslami Finans alanında çok gelişmiş durumdadır. Bahreyn’de 362 finansal kuruluş faaliyet göstermektedir ve sektörün ülke GSYH’sına katkısı 2022 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla %17,9’dur.

Ülkenin hizmet ihracatından elde ettiği gelir 2023 yılında önceki yıla kıyasla %34 artarak 15,5 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Ülkenin hizmet ithalatı giderleri ise 2023 yılında önceki yıla kıyasla %41 oranında artarak 12 milyar dolar seviyesine ulaşmış olup hizmet ticareti fazlası 3,4 milyar dolar kaydedilmiştir. (Kaynak: ITC Trademap: <https://www.trademap.org/>)

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

İş görüşmelerinin ağırlıklı olarak karşılıklı iletişim yoluyla yapılması, Bahreyn’de ticari ilişkilerde başarı sağlanmasında kilit rol oynamaktadır. Firmalarımıza Bahreyn pazarı hakkında girişimde bulunmadan önce Ticaret Müşavirliğimizden bilgi almaları tavsiye olunur. Gelmeden önce ön araştırma yapmak pazardan verim alınması noktasında çok faydalı olmaktadır.

Resmi dil Arapçadır. Ancak İngilizce de toplumun hemen her kesiminde çok yaygın olarak konuşulmaktadır. Ülkede yabancı çalışanların çokluğu sebebiyle Hintçe ve Urduca, Şii nüfusun varlığı sebebiyle Farsça diğer konuşulan diller arasındadır.

Bahreyn’in turizm sektörü gelişmiş olup, oteller genellikle gayet iyi kalitededir. Ülkede demiryolu ağı bulunmamaktadır. Bahreyn gelişmiş bir karayolu ulaşım ağına sahiptir. İyi ışıklandırılmış çift taraflı otoyollar ülkeyi çevrelemiştir. Yakın zamanda yapılması planlanan Bahreyn metrosu ülkenin önümüzdeki dönemdeki en önemli projelerinden biri olacaktır. Metronun ülkenin trafik sorununa önemli katkısının olacağı düşünülmektedir. Eskiden toplu taşıma sistemi hiç yokken son yıllarda etkin bir otobüs sistemi kurulmuştur. Ancak yine de özel araç sahibi olmak ihtiyaç olmaya devam etmektedir. Kiralık araçlar da kolaylıkla bulunabilmektedir. Ülkede taksi bulmakta herhangi bir zorluk da yaşanmamaktadır.

Bahreyn mobil sektöründe 3 büyük telekom şirketi faaliyet göstermektedir; Batelco (Bahrain Telecommunication Company), STC (Saudi Telecoms Company - 2019 Ç4 öncesi Viva) ve Zain Bahrain. Batelco’da Bahreyn devletinin (Mumtalakat Holding) %36,7 ortaklığı bulunmaktadır ve piyasa lideridir. Batelco’nun abone sayısı 886.000 olup onu 474.000 ile Zain Group ve 389.200 ile STC Bahrain (VIVA) izlemektedir. Telekom şirketlerinin hepsi sektördeki gelişmeleri yakından takip etmekte ve uygulamaktadır.

Bahreyn gelişmiş bir sağlık sistemine sahiptir. Bütün Bahreynliler devletten bedava sağlık hizmeti almaktadırlar. Hastaneler, klinikler ve eczanelerin hizmetlerinden yararlanmak kolay olup; hizmet kalitesi yüksektir.

Bahreyn’de iyi işleyen bir hukuk sistemi mevcuttur. E-devlet imkanları gelişmiş durumdadır. Bahreyn e-devlet hattı: 8000 8001 numaralı telefonun aranması halinde ülkedeki çeşitli prosedürler hakkında sorulan sorulara İngilizce ve Arapça dillerinde detaylı bilgiler verilmektedir.

Firmalarımız öncelikle Ticaret Müşavirliğimizden bilgi almalıdır. Hizmetlerimiz ücretsizdir. Şirket kurma ve diğer yatırım işlemlerini takip etmek üzere bir hukuk bürosu ile anlaşmayı düşünen firmalarımıza ülkedeki avukatlık ofislerinin listesi de Müşavirliğimizce temin edilebilmektedir.

Para Kullanımı

Nakit ve çek hala yaygın bir ödeme yöntemleri olmakla birlikte kredi kartı ve mobil ödeme yöntemleri özellikle bankaların uygulamaları üzerinden veya e-cüzdan uygulamaları aracılığıyla popülerlik kazanmaktadır.

Bunun yanı sıra, finansal hizmetleri ve ödeme işlemlerini kolaylaştırmak amacıyla geliştirilmiş yerel para transfer sistemleri ve hizmetleri de bulunmakta olup Bahreyn Merkez Bankası verilerine göre elektronik fon transfer sistemi 2023 yılında önceki yıla kıyasla %15,6 artarak 29,4 milyar BD (yaklaşık 78 milyar dolar) seviyesine ulaşmıştır.

Ülkede Bahreyn dinarı kullanımdadır. (1,00 BD ≈95 TL). Bahreyn dinarı ABD doları kuru 20 yıldır sabit olup kur 0,376 BD= 1 ABD doları olarak uygulanmaktadır. Kredi kartı kullanımı gayet yaygın olup; hemen her yerde kullanılabilir. Bankalarda döviz hesabı açılmasına hiçbir engel bulunmadığı gibi, döviz transferi konusunda da kısıtlama bulunmamaktadır ve şahsi ihtiyaçlar için herhangi bir kontrol ve kısıtlama olmaksızın dolar havalesi yapılabilir.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi uygulaması

Bahreyn Türk vatandaşlarının e-vize almasını istemektedir. Bahreyn e-vize servisi: (<http://www.evisa.gov.bh/>). Umuma mahsus pasaport hamilleri vizeye tabi olup, 30 gün süreli vizelerini Bahreyn'e seyahatlerinden önce e-vize olarak alabilmektedirler. Hizmet, hususi ve diplomatik pasaport hamilleri 90 gün süreyle vizeden muaftır. Turistik vizelerin çalışma vizelerine dönüştürülmesi imkanı bulunmamaktadır.

Daha fazla bilgi edinmek için; (<https://www.npra.gov.bh/en/>) sayfasına bakılabilir

Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri

Özel sektör pazar- perşembe günleri arasında 08:00 ile 17:00 arasında, finansal kuruluşlar pazar – perşembe 08:30 ile 17:30 arasında, kamu kurumları pazar – perşembe arasında 07:15 ile 14:15 arasında faaliyet göstermektedir. Hafta sonu tatili cuma ve cumartesi günleridir. Özel işletmelerin bir kısmı cumartesi günleri de yarım gün çalışmaktadır.

Yıl içerisinde Ramazan ve Kurban bayramlarına ek olarak yeni yılın ilk günü olan 1 Ocak'ta ve bağımsızlık günü olarak kutlanan 16 Aralık'ta, dini günlerden Mevlit Kandilinde ve Aşure gününde resmi tatil ilan edilmektedir.

Yerel Saat

Yerel saat Türkiye ile aynı, GMT'den 3 saat ileridedir. Bahreyn'in telefon kodu 973'dir.

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri ve Şirket Kurma

Bahreyn'de bazı iş alanları, olumsuz ekonomik, sosyal ve çevre etkileri göz önüne alınarak yasaklanmıştır. Bunun dışında, yabancı yatırım ve %100 yabancı payı, münhasıran Bahreyn vatandaşları ve şirketleri ile GCC vatandaşları ve şirketlerine izin verilen bazı iş faaliyetleri dışında serbesttir.

Bahreyn'de Yasak Olan İş Kolları

- Kumar
- Alkollü içki üretimi
- Narkotik maddelerin imalatı
- Silah imalatı
- Sigara imalatı
- Radyoaktif maddelerin ve zehirli atıkların ithalatı, depolanması ve boşaltılması
- Asbest ve yan ürünlerinin ithalatı, imalatı ve satışı
- Yasak kapsamındaki kimyasalların ithalatı ve endüstriyel alanda kullanımı
- Otomatik sigara satış makinalarının ithalatı
- Mektup posta işlemleri

Münhasıran Bahreyn Vatandaşları ve Bahreyn Şirketlerine İzin Verilen Faaliyet Alanları

- Toplu Taşıma
- Gazete ve dergilerin dağıtımı ve tanıtım malzemeleri nakliye şirketleri
- Mobil Yemek Hizmeti Faaliyetleri
- Yayıncılık faaliyetleri
- Gayrimenkul Aracılık Faaliyetleri
- Avukatlık hizmetleri (Yabancı Mülkiyetli Hukuk Firmalarına yalnızca danışmanlık kapsamında İzin Verilir)
- İşçi Bulma Ajansları
- İş Bulma Büroları
- Hac faaliyetleri

Diğer Kısıtlamalar

En az %51 Bahreynli ortak şartına haiz faaliyet kolları

- Yapı/inşaat faaliyetleri
- Kara yolu ve demir yolu inşası
- Kamu yararı gözetilen hizmet projelerinin inşası
- Diğer inşaat mühendisliği projeleri
- Yıkım ve saha hazırlığı
- Açık deniz sahası iyileştirme faaliyetleri
- Elektrik Tesisat/taahhüt
- Isı, İklimlendirme ve Soğutma Tesisatı ve Bakımı
- Sıhhi tesisat ve sıhhi tesisat bakım onarım
- Diğer inşaat tesisatı
- Yapı/Bina tamamlanması, bitirilmesi ve dekoru faaliyetleri
- Diğer nitelikli yapım/inşaat faaliyetleri

- Yolcu hava taşımacılığı - Tarifeli yolcular havayolu hizmetleri
- Deniz taşımacılığı acentesi
- Nakliye acentesi
- Hava kargo acentesi
- Muhasebe faaliyetleri - Rezervasyon / Muhasebe firmaları
- Özel güvenlik faaliyetleri
- Diğer iş destek hizmeti faaliyetleri - İstihdam kayıt merkezi
- Geleneksel fırıncılık
- Hediyeelik eşya, el işi işleri, dini eşyalar, pullar ve madeni paraların satışı/ticareti; Ticari sanat galerilerinin faaliyetleri - El sanatları faaliyetleri
- Başka yerde tanımlanmayan diğer muhtelif eşyanın satışı/ticareti
- İnci test laboratuvarı

Ayrıntılı bilgi için: (https://www.sijilat.bh/temp/Doc/Sijilat%202.61_en_Finial.pdf)

Şirket kurulumu için yatırımcıların, gerekli işletme lisansları ve/veya onayları ile birlikte bir Ticari Sicili (Commercial Registration) (CR) almaları gerekir. İşletmeler, Bahreyn Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na tescil edildikten sonra Ticaret Sicil Belgesi (CRCertificate-without license) olarak yasal olarak kurulmuş kabul edilir.

İktisadi faaliyete başlamak için, yatırımcıların lisans veren kuruluşlardan belirli onaylar ve/veya işletme lisansları almaları gerekmektedir, daha sonra lisans(lar)la birlikte bir Ticari Sicil belgesi alacaklardır. (CRCertificate with license)

Ticaret Sicil Belgesi, yatırımcılara iş kurmak için ticari kuruluşlarını Bahreyn Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na kaydettirdikten sonra verilen yasal bir belgedir. Yatırımcıların aşağıdaki iki yasal türden biriyle faaliyete başlama hakkına sahip olduğu durumlarda:

-Şirket

-Şahıs

Verilen iki tür Ticari Sicil belgesi vardır:

- Lisanssız Ticaret Tescil Belgesi: Faaliyetler için onay/lisans alınmadan önce verilen ilk ticari tescil (CR).
- Lisanslı Ticaret Tescil Belgesi: Faaliyetler için onaylar/lisanslar alındıktan sonra verilir.

Bahreyn Krallığı'nda şirketi/şahıs kuruluşunu yasal olarak tescil ettirmek için önce lisanssız bir Ticari Sicil alınır, bu da yatırımcıların iş kurmasını daha kolay ve hızlı hale getirir. Lisanssız bir CR'ye sahip olmak, yatırımcıların ticari alan kiralamak, banka süreçlerini yürütmek, satıcılarla ilişki kurmak, ticari bir isim temin etmek gibi Ticaret Sicilinin kurulmasıyla ilgili ilk görevleri yerine getirmelerine olanak tanır.

Lisanslı ticaret sicil belgesi, Bahreyn Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından verilen, ticari bir faaliyette bulunabilmek için gerekli tüm şartların ve lisansların alındığını gösteren bir belgedir. Bahreyn'de aralarından seçim yapabileceğiniz birkaç şirket Ticari Sicil türü vardır. Bahreyn krallığında kurulmuş bir ticari şirket, her biri farklı yasal gerekliliklere haiz aşağıdaki biçimlerden birini alacaktır:

Bahreyn Hissedarlık Şirketi (BSC) (Halka Açık veya Kapalı)

Limited Şirket (WLL)

Bahreyn Ortaklık Şirketi
Basit Komandit Şirketi
Hisse Senedi Şirketi tarafından Komandit

Genel olarak, şirketler, tek bir sahibi olabilen WLL şirketleri hariç, iki veya daha fazla sahipten oluşur. Doğru Ticari Sicil (CR) türünü seçmek önem arz etmekte olup; her yapının kendine özgü yasal yükümlülükleri söz konusudur.

Şirket türleri, yasal ve mali sorumlulukları hakkında detaylı bilgi için:

<https://www.sijilat.bh/guides-laws/BusinessTypes.aspx>

Genellikle W.L.L. (Limited Liability Company), asgari sermaye oranı gerektirmeyen en az iki ortaklı sınırlı sorumluluk şirket türü tercih edilmektedir.

Şirket kurulumu yaklaşık 10 günde tamamlanmaktadır. Ortalama şirket kurma maliyeti yaklaşık 285 dolar ancak faaliyet türüne göre alınacak lisans sayısına bağlı olarak değişiklik gösterebilmektedir.

Lisanssız Ticari Sicil Düzenlenmesi:

- BHD 50

Lisans alımı

- BHD 20 Lisans başvurusu
- 10 BHD belediye ücreti (Sijili için gerekli değildir).
- Varsa 100 BHD (minimum) Elektrik Güvenlik Depozitosu. ((Sijili) için başvuruda bulunulması veya kira sözleşmesinin elektrik faturası içermesi durumunda bu ücret gerekli değildir)
- 30 BHD Noter tasdik ücreti (Not: Bu ücret Noter Ücretlerine göredir. Özel noter ücretleri değişiklik gösterebilir)
- BHD 8 (minimum) BCCI (Sanayi ve Ticaret Odası) Üyelik Ücreti. (Ücret kayıtlı sermayeye tabidir).

BHD 100 Belirli devlet düzenleyici kurumları tarafından düzenlenmeyen faaliyetler için, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından BHD 100 faaliyet ücreti uygulanmaktadır. Bu ücret en fazla 3 faaliyeti kapsar ve bunun dışındaki herhangi bir ek aktivite 100 BHD ücrete tabi olacaktır.

Lisans Ücretleri seçilen faaliyete bağlı olarak farklılaşır.

Süre ve lisanslar hakkında daha fazla bilgi edinmek; seçilen ekonomik aktiviteyle bağlantılı başvuru süresi ve lisans ücretleri hakkında detaylı bilgi için:

<https://www.sijilat.bh/guides-laws/BusinessTypes.aspx>

Bir ticari faaliyet, bir kuruluşun/şirketin sağlayacağı mal ve/veya hizmetlerin niteliğini belirler. Her ticari faaliyetin kendi hüküm ve koşulları vardır ve yatırımcılardan faaliyeti gerçekleştirmeden önce diğer ilgili devlet kurumlarının onayı gerekebilir.

İşletmelerin üstleneceği faaliyetlerini belirlemesi gerekmektedir. 350'den fazla ticari faaliyet kolu bulunmakta olup her ticari faaliyete ilişkin, Sijilat (Resmi Ticari Kayıt Portalı) platformu aracılığıyla farklı kuruluşlardan alınması gereken farklı lisans gereksinimleri vardır. Seçilecek iktisadi faaliyetlere göre aranacak lisans ve onaylara aşağıdaki web linki üzerinden ulaşabilmektedir.

<https://www.sijilat.bh/public-activity-search/activity-search-2.aspx>

https://www.sijilat.bh/temp/Doc/Sijilat%202.61_EN_Finial.pdf

Başvuru Süreci

(<https://www.sijilat.bh/>)

1. Online Ticari kayıt portalı sijilat üzerinden yine online başvuru yapılmakta ve bu işlem sonucunda Sanayi Ticaret Bakanlığında e-kayıt sertifikası alınmakta, yabancılar için bu e sertifika oluşturulmadan evvel İçişleri bakanlığından bir güvenlik soruşturması sağlanmaktadır.
2. Belediye işleri idaresinden site onayı alınması
3. Faaliyete ilişkin lisans gerekmesi halinde ilgili kuruma lisans başvuru yapılması ve onay alınması
4. Noter onaylı kuruluş sözleşmesinin alınması şeklinde.

Gerekli belgeler

1. Başvuru sahibinin adı, uyruğu, iletişim adresi, ulusal kimliği veya pasaport bilgileri
2. Tüzel kişiliğin türü
3. Yetkili İmzacılar
4. Ticari İsim (varsa)
5. İstenilen aktivite türü (daha sonraki bir aşamada değiştirilebilir)
6. Kuruluş Sermayesi (varsa)
7. Ticari Adres (varsa)

Yasal temsilcinin adı, adresi, uyruğu ve ulusal kimliği veya pasaport numarası
Bahreyn Ticari Şirketler Mevzuatı Bahreyn'de kurulan şirketlerin yapısını ve kurallarını düzenlemekte olup, ilgi mevzuatın ve değişikliklerin metinlerine aşağıdaki adresten ulaşabilmektedir:

(<https://www.sijilat.bh/Guides-laws.aspx?id=laws>)

(<https://www.sijilat.bh/guides-laws/BusinessTypes.aspx>)

(<https://www.sijilat.bh/guides-laws/CommercialAgency.aspx>)

Şirket kuruluşları ile ilgili detaylı bilgilere aşağıdaki sayfadan ulaşılabilir:

(<https://www.sijilat.bh/public-services/advisor/landing-page.aspx>)

(<https://www.sijilat.bh/setupyourbusiness.aspx#>)

(<https://www.sijilat.bh/index.aspx>)

(<https://www.sijilat.bh/public-activity-search/activity-search-2.aspx>)

(<https://www.sijilat.bh/DocumentTemplates.aspx>)

(https://www.sijilat.bh/temp/Doc/Sijilat%202.61_en_Final.pdf)

(<https://www.sijilat.bh/faq.aspx?id=start>)

(<https://bahrainedb.com/setup-your-business/>)

Daha detaylı bilgilere, başvuru usullerine, başvuru için gerekli bilgi ve belgelere aşağıdaki sayfada yer alan rehberlerden ulaşılabilir:

(<https://www.sijilat.bh/my-account/landing-page.aspx?sid=5>)

(<https://www.sijilat.bh/my-account/landing-page.aspx?sid=5#videoqallery-2>)

(<https://www.sijilat.bh/faq.aspx?id=start>)

İletişim Adresi:

ir@moic.gov.bh

(<https://www.moic.gov.bh/en/node/2724>)

Telephone: [\(+973\) 8000 8001](tel:+97380008001) / [\(+973\) 17562222](tel:+97317562222)

International Phone: (+973) 77777333

Sigorta

Ülkede faaliyet gösteren 21 yerel sigorta şirketi; 9 yabancı sigorta şirketi; 34 sigorta aracısı ve 29 aktüerya kuruluşu mevcuttur.

1950'den bugüne kadar, Bahreyn'deki sigorta sektörü istikrarlı ve güçlü bir şekilde büyümüş, 2024 itibarıyla, Bahreyn 137 sigorta kuruluşuna ev sahipliği yapmaktadır; bu kuruluşlar yerel olarak kurulmuş Geleneksel Sigorta, Takaful, Yeniden Sigorta, Retakaful ve Captive şirketlerini, ayrıca Yurt Dışı Sigorta Şirketlerini içermektedir. Pazar ayrıca önemli sayıda Sigorta Aracısı, Sigorta Yöneticisi, Sigorta Danışmanı, Aktüer, Zarar Düzenleyici, Sigorta Havuzları ve Sendikaları, Sigorta Dernekleri ve Üçüncü Taraf Yöneticileri (TPA) barındırmaktadır.

Bankacılık Mevzuatı

Ülkede finans sektörü, özellikle İslami Finans alanında çok gelişmiş durumdadır. Ülke, Körfez Bölgesinin önemli finans merkezlerinden biridir. Orta Doğu'da en çok İslami Finans kuruluşuna sahip ülkedir ve dünyada Malezya'dan sonra ikinci sıradadır. İslami Finansman sektörünün düzenleme kuruluşlarının pek çoğu da Bahreyn'de bulunmaktadır (Accounting and Auditing Organisation for Islamic Financial Institutions, the International Islamic Financial Market, the Islamic International Rating Agency, the General Council for Islamic Banks and Institutions). Bu alanda Dubai Bahreyn'in bölgedeki en önemli rakibidir. Bahreyn'de 362 finansal kuruluş faaliyet göstermektedir ve sektörün ülke GSYH'sına katkısı 2023 yılı itibarıyla %17,8 olup hidrokarbon sektörünün katkısını geçmiş durumdadır.

Bahreyn'de yüzde yüz yabancı sermayeli banka kurulabilir ve sermaye akışında herhangi kısıtlama yoktur. Mali sistem şeffaf, mevzuat basit ve harçlar makuldür. Teknolojik alt yapı üst seviyededir ve bu alanda eğitimli iş gücü mevcuttur.

“Bahreyn Merkez Bankası ve Mali Kuruluşlar Kanunu” uyarınca, Eylül 2006'da Bahreyn Merkez Bankası kurulmuştur. Kanunda bankanın özerkliği teyit edilmiştir. Merkez Bankası güçlü bir düzenleme ve denetleme işlevini yerine getirmektedir. Bankacılık ve malî hizmetler sektörünün küresel düzeyde, uluslararası hukuka uyumlu ve şeffaf hale gelmesini kuvvetle desteklemektedir. Bu çerçevede gerekli düzenleyici mevzuatı Basel Kararlarına uyumlu şekilde oluşturmuştur. Kara paranın aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla uluslararası kural ve esaslara uygun sıkı önlemler almıştır.

Yenilenen mevzuat çerçevesinde bankacılık kuruluşları yeniden sınıflandırılmıştır. Banka ruhsatları, perakende (retail) ve toptan (wholesale) olmak üzere iki sınıfta toplanmıştır. Buna göre, ticari bankaların ruhsatları perakende bankacılık, kıyı-bankaları ve yatırım bankalarının ruhsatları ise toptan bankacılık ruhsatına dönüşmüştür. Son mevzuat değişikliğiyle esasen iç içe geçmiş durumdaki yerleşik ve kıyı-bankacılığı özellikleri biraz daha yerleşik bankacılık hizmetlerine doğru kaydırılmıştır. Bu anlamda en kayda değer yenilik, yerleşik ve kıyı-bankacılığı ayırımının ortadan kaldırılarak, önceden kıyı-bankası şeklinde faaliyet gösteren bankaların “toptan bankacılık” başlığı altında sınıflandırılarak, mahalli işlem yapmalarına imkân sağlanmasıdır.

Bahreyn'den yurtdışına sermaye ve kar transferlerinde herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır. Ülkedeki yerleşik çok sayıdaki bankadan ve İslami bankacılık kurumlarından ticari kredi sağlama imkanları mevcuttur. Tamkeen, Bahreyn Kalkınma Bankası ve Bahreyn borsası kanalıyla da finansman olanaklarına erişilebilmektedir.

Bahreyn'de finansal faaliyet gösterecek bütün kuruluşların Bahreyn Merkez Bankası'ndan lisans alması zorunludur. Bahreyn Merkez Bankası lisanslı finansal kuruluşların tam listesine Bankanın internet sayfasından ulaşılabilir : (<https://www.cbb.gov.bh/licensing-directory/>)

Vizeler

Oturma izni

Bahreyn'de yaşamak isteyen yabancı yatırımcıların, çalışanlarının ve ailelerinin oturma izni almaları gerekmektedir. Oturma izinleri 2 yıllık süreler için düzenlenmekte ve başvuruları İçişleri Bakanlığı Vatandaşlık, Pasaport ve İkamet Genel Müdürlüğüne veya Bahreyn Yatırım Danışma Merkezine (BIC) yapılabilir.

Başvuru için gerekli belgeler:

- Başvuru formu
- Çalışanın ve ailesinin pasaport kopyaları
- Çalışanın sponsorluk mektubu
- Çalışanın sözleşmesi
- Sağlık Bakanlığından onaylı kuruluşlarca verilmiş sağlık raporu
- BD22 başvuru ücreti

Son dönemde çeşitli özellikleri taşıyan yabancılar için "altın oturma izni" imkanı getirilmiş olup, şartlarına aşağıdaki sayfadan ulaşılabilir:

(https://services.bahrain.bh/wps/portal!/ut/p/a1/jZBNj4JADIZ_iweutPlh3b2NqHyIIWYIi3MxQ4KAwcGMKPvzF7mZuKy9tXme9G2BQwpcintViLZqpKqfPZ8diDx3apARkj1d4Xa1DCnaeWZMTq_se8Amw_XXPRCblo3MWM_nSeybGON7vusx33iIRLT1wGAX9xfOxwYxmL3n4x_F_t3_IUv4Bj5gY1cMwFjMARJJEQIv6iYbfrpnMjOpAK7yY65yypd9UPy7b9nL91FDDruv0TJRKVFLPSq1fKWVzbSF9JuFyTpLQJzjZ9T1ibDL5BX9Rleo!/dl5/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/)

Çalışma izni

Bahreyn'de yabancı işçi çalıştırmak için işverenlerin her bir yabancı işçiye çalışma izni (work permit) ve oturma izni (residence permit) almaları gerekmektedir. Çalışma izinleri İş Gücü Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından verilmekte ve Bakanlığın sayısal kısıtlamalarına tabi olabilmektedir. Firma için sektörlerine göre değişen oranlarda Bahreyn vatandaşı çalıştırma zorunluluğu anlamına gelen "Bahreynlileşme" (Bahreynli İşçi Çalıştırma Zorunluluğu-Bahrainization) uygulaması bulunmaktadır. Aşağıdaki sayfalardan Bahreynlileşme konusunda detaylı bilgiler edinilebilir:

(<https://lmra.bh/portal/en/page/show/213>)

(https://lmra.bh/portal/files/cms/downloads/english_attachment/Bahrainisation_Table_English.pdf)

Yabancı işçi çalışma izni başvuruları doğrudan Kuruma veya Bahreyn Yatırım Danışma Merkezine (Bahrain Investment Center-BIC) yapılabilir.

Çalışma izinleri hakkında daha fazla bilgi edinmek için (<https://lmra.bh/portal/en/page/show/106>) sayfası incelenebilir.

Bahreyn’de tüm yabancı ve yerli personelin Sosyal Güvenlik Kurumuna (Social Insurance Organization-SIO) kaydolması gerekmektedir. Öte yandan, işverenler tarafından Sosyal Sigortalar Kurumuna yabancı çalışanlar için %3’lük, Bahreyn vatandaşı çalışanlar için ise %15’lik katkı payı yatırılması gerekmektedir; söz konusu %15’lik oran 1/1/2023’ten itibaren her yıl %1 oranında artırılarak 1/1/2028’e değin %20’lik katkı payı hedeflenmektedir. Çalışan katkı payı yabancılar için %1; Bahreyn vatandaşı çalışanlar için ise %7 seviyesinde olup 1/1/2023 yılından itibaren %8 seviyesine yükseltilecektir. (Kurumun internet sayfası : (<https://www.sio.gov.bh/?ln=E>))

Kaynak: T.C. Manama Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği